

Občina Šmartno pri Litiji

Župan

Štev.: 617-03/2015

Dne: 25.3.2015

OBČINSKEMU SVETU OBČINE
ŠMARTNO PRI LITIJ

ZADEVA: Odlok o razglasitvi cerkve sv. Antona Padovanskega v Veliki Štangi za kulturni spomenik lokalnega pomena – predlog za prvo branje

Predlagatelj: Rajko Meserko - župan Občine Šmartno pri Litiji

Poročevalca: Karmen Sadar, Peter Avbelj

Pravna osnova: 11., 12. in 13. člen Zakona o varstvu kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 16/08, 123/08, 8/11-ORZVKD39, 90/12, 113/13), 16. člen Statuta Občine Šmartno pri Litiji (Ur. l. RS, št. 33/03, 106/03, 34/04)

Namen: Obravnava in sprejem Odloka o razglasitvi cerkve sv. Antona Padovanskega v Veliki Štangi za kulturni spomenik lokalnega pomena v prvem branju

Predhodna obravnava: Odbor za družbene dejavnosti, Komisija za statut in pravna vprašanja

Občinskemu svetu Občine Šmartno pri Litiji predlagam po opravljeni razpravi v sprejem naslednji sklep:

SKLEP 1: Občinski svet Občine Šmartno pri Litiji sprejme Odlok o razglasitvi cerkve sv. Antona Padovanskega v Veliki Štangi za kulturni spomenik lokalnega pomena v prvem branju

Pripravila
mag. Karmen Sadar

Župan občine
Šmartno pri Litiji:
Rajko Meserko

Priloga:

- Obrazložitev
- Predlog odloka

Občina Šmartno pri Litiji

Župan

OBRAZLOŽITEV:

Predlagani odlok opredeljuje lokacijo kulturnega spomenika, varstveni režim na spomeniku, varstveni režim na vplivnem območju ter naloge varovanja spomenika, ki jih Zakon o varstvu kulturne dediščine podeljuje strokovnim službam.

Obvezne elemente strokovnih podlag za razglasitev objekta za kulturni spomenik lokalnega pomena je izdelal Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Ljubljana.

Lastnosti, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik lokalnega pomena:

Po Valvasorju je temeljni kamen za cerkev leta 1677 položil stiški opat Maksimilijan. V novo cerkev so vključili nižji gotski prezbitერიj, vendar so leta 1771 cerkev temeljito prezidali in povečali. Ponovno so cerkev prezidali leta 1880, 1894 so nadzidali zvonik, cerkveno pročelje pa je po načrtu Feliksa Toman poizidal zidarski mojster Jakob Hočevar. Novo kapelo nasproti zakristije je leta 1901 sezidal mojster Martin Povše iz Šmartnega. Cerkev ima tloris v obliki križa s triosminskim prezbitერიjem. Skozi lopo pod pročeljem vodijo v cerkev trije vhodi, srednji v ladjo, levi v kapelo Matere božje in desni v kapelo svetega Jožefa.

Do prezidave leta 1880 so bili vsi trije oltarji v cerkvi baročni, takrat so jih prodali: glavnega na Selo pri Višnji gori, stranska in prižnico pa v Leskovec pri Višnji gori. Nove tri marmorne oltarje je izdelal Feliks Toman iz Ljubljane, glavnega leta 1885, stranska pa 1889; oltarne kipe je izdelal Ivan Zajc. V osrednji niši glavnega oltarja je kip svetega Antona Padovanskega s starega oltarja iz leta 1677, ob njem kipa apostolov Petra in Pavla, ob strani pa še kipa apostolov Simona in Jude Tadeja. Leseni oltar v spovedni kapeli je delo Josipa Grošlja iz Selc iz leta 1903. Dva oltarja sta v kapelah ob zvoniku, levi je posvečen sveti Jdrti osrednji kip Lurške Matere božje s kipoma svete Lucije in svete Neže ob straneh; desni je posvečen svetemu Antonu, ob njem kipa svetega Erazma in svetega Avguščina. Na glavnem oltarju je oljna slika svetega Antona delo Andreja Herrleina (1739-1817).

Stenske poslikave v ladji in kapelah ob zvoniku so delo Antona Cebeja.

Božji grob je delo Štefana Šubica iz leta 1872; Križev pot na platnu je naslikal leta 1872 Miroslav Tomc iz Šentvida, njegove slike tudi na banderah in sliki Srca Jezusovega in Marijinega rojstva v prezbitერიju.

Spomenik je zavarovan z namenom, da se:

- ohranijo kulturne, umetnostne, zgodovinske in krajinske vrednote spomenika;
- poveča pričevalnost kulturnega spomenika;
- predstavi kulturne vrednote spomenika in situ in v medijih;
- spodbudi učno-predstavitveno in znanstveno raziskovalno delo.

Sprejetje predlaganega akta o razglasitvi za kulturni spomenik ne predstavlja dodatnih finančnih posledic za Občino Šmartno pri Litiji.

Pripravila: Karmen Sadar

tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji, Slovenija

tel.: 01 / 89 62 770; faks: 01 / 89 62 773

e-pošta: info@smartno-litija.si; www.smartno-litija.si

Matična številka: 1279737; Davčna številka: 9874686; TRR 01391 - 010000193

Na podlagi 11., 12. in 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 16/08, 123/08, 8/11-ORZVKD39, 90/12, 113/13) in 16., 106. in 109. člena Statuta Občine Šmartno pri Litiji (Uradni list RS, št. 33/2003, 106/2003, 34/2004) je Občinski svet Občine Šmartno pri Litiji na ___ seji dne _____ 2015 sprejel

O D L O K

o razglasitvi cerkve svetega Antona Padovanskega v Veliki Štangi za kulturni spomenik lokalnega pomena

1. člen

Za kulturni spomenik lokalnega pomena se razglasi naslednja enota dediščine z lastnostmi arhitekturnega spomenika: Velika Štanga - cerkev svetega Antona, EŠD 2565.

2. člen

Lastnosti, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik lokalnega pomena:

Po Valvasorju je temeljni kamen za cerkev leta 1677 položil stiški opat Maksimilijan. V novo cerkev so vključili nižji gotski prezbiterij, vendar so leta 1771 cerkev temeljito prezidali in povečali. Ponovno so cerkev prezidali leta 1880, 1894 so nadzidali zvonik, cerkveno pročelje pa je po načrtu Feliksa Tomana pozidal zidarski mojster Jakob Hočevnar. Novo kapelo nasproti zakristije je leta 1901 sezidal mojster Martin Povše iz Šmartnega. Cerkev ima tloris v obliki križa s triosminskim prezbiterijem. Skozi lopo pod pročeljem vodijo v cerkev trije vhodi, srednji v ladjo, levi v kapelo Matere božje in desni v kapelo svetega Jožefa.

Do prezidave leta 1880 so bili vsi trije altarji v cerkvi baročni, takrat so jih prodali: glavnega na Selo pri Višnji gori, stranska in prižnico pa v Leskovec pri Višnji gori. Nove tri marmorne altarje je izdelal Feliks Toman iz Ljubljane, glavnega leta 1885, stranska pa 1889; altarne kipe je izdelal Ivan Zajc. V osrednji niši glavnega altarja je kip svetega Antona Padovanskega s starega altarja iz leta 1677, ob njem kipa apostolov Petra in Pavla, ob strani pa še kipa apostolov Simona in Jude Tadeja. Leseni oltar v spovedni kapeli je delo Josipa Grošlja iz Selc iz leta 1903. Dva altarja sta v kapelah ob zvoniku, levi je posvečen sveti Jedrti osrednji kip Lurške Matere božje s kipoma svete Lucije in svete Neže ob straneh; desni je posvečen svetemu Antonu, ob njem kipa svetega Erazma in svetega Avgušтина. Na glavnem altarju je oljna slika svetega Antona delo Andreja Herrleina (1739-1817).

Stenske poslikave v ladji in kapelah ob zvoniku so delo Antona Cebeja.

Božji grob je delo Štefana Šubica iz leta 1872; Križev pot na platnu je naslikal leta 1872 Miroslav Tomc iz Šentvida, njegove slike tudi na banderah in sliki Srca Jezusovega in Marijinega rojstva v prezbiteriju.

3. člen

Cerkev stoji na vzhodnem robu naselja na parc. št. 528, k.o. Štanga.

Vplivno območje spomenika obsega parcele št. 526, 1789-del, 533, 535, 534, 529, 536/1, 536/2, 530/1, 530/2, 527/3, 527/1, 527/7, 528, vse k.o. Štanga.

Meje varovanega območja spomenika so vrisane na temeljnem topografskem načrtu v merilu 1:5000 in preglednem katastrskem načrtu v merilu 1:2880. Izvirnika načrtov, ki sta sestavni del tega odloka, hranita: Ministrstvo za kulturo; Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Ljubljana.

4. člen

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje kulturnih, umetnostnih in arhitekturnih, zgodovinskih ter krajinskih vrednot v celoti, v njihovi izvirnosti in neokrnjenosti;
- prepoved predelav vseh likovnih in tehničnih prvin stavbe, ki so ovrednotene kot del spomenika;
- podrejanje vsake rabe in vseh posegov v objekt in bližnji odprti prostor ohranjanju in vzdrževanju spomeniških lastnosti;
- strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin arhitekture objekta in njegove nepremične in premične notranje opreme po načelu ohranjanja njihove izvirne tlorisne zasnove, gabaritov, lege, velikosti, oblike, sestave in barvne podobe;
- strokovno prenovo okrnjenih izvirnih prvin arhitekture v smislu rekonstrukcije avtentične zunanje podobe spomenika;
- prepoved spreminjanja varovanih vrednot arhitekturne zasnove zunanosti in notranosti objekta ter njegove obstoječe opreme z rušenjem in odstranjevanjem kot tudi z nadzidavo, prezidavo in dodajanjem posameznih prvin;
- prepoved spreminjanja višinskih gabaritov objektov v neposredni bližini spomenika zaradi ohranjanja funkcije prostora, njegovega zgodovinskega pomena in vedutnih pogledov na spomenik.

Spomenik je zavarovan z namenom, da se:

- ohranijo kulturne, umetnostne, zgodovinske in krajinske vrednote spomenika;
- poveča pričevalnost kulturnega spomenika;
- predstavi kulturne vrednote spomenika in situ in v medijih;
- spodbudi učno-predstavitveno in znanstveno raziskovalno delo.

5. člen

Lastniki spomenika morajo s spomenikom ravnati kot dobri gospodarji, ga vzdrževati na lastne stroške, oziroma ohranjati njegovo substanco, podobo in položaj v okolici, varovati spomenik pred nevarnostjo delovanja naravnih sil ali človeškega ravnanja ali pa jih prepustiti strokovni organizaciji. Za vsak poseg v spomenik, njegove dele, opremo in vplivno območje spomenika je potrebno pridobiti kulturno varstvene pogoje in na njihovi podlagi kulturno varstveno soglasje pristojne Območje enote ZVKDS.

6. člen

Pristojno sodišče po uradni dolžnosti zaznamuje v zemljiški knjigi status kulturnega spomenika na nepremičninah, navedenih v prvem odstavku 3. člena tega odloka.

7. člen

Nadzor nad izvajanjem odloka opravlja inšpektorat, pristojen za področje kulturne dediščine.

8. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Številka: 617-03/2015

Datum:

Župan Občine Šmartno pri Litiji
Rajko Meserko